

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. III. Ad valorem Sacramentorum requiritur in ministro intentio saltem
faciendi quod facit Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Sancti in ordinatione collatam tanquam Christi ministros functionem remittendi peccata exercere, sed ne indignè ministrarent.

43. Sic igitur Sacramenta soli Ecclesie data sunt, quia sola vera Ecclesia rectè illis utitur. Attamen multa contra iura dantur intus & foris, nec tamen ideo vel nulla vel non data dicuntur: quin immò omnia Sacramenta cum obsint indignè tractantibus, profunt tamen per eos dignè sumentibus, inquit D. Aug. lib. 2. contra Epist. Parmeniani cap. 10. Qui totam hanc doctrinam tract.

Declaratur doctrina veris comparationibus à D. Aug. no.

8. in Joannem declarat similitudine aquæ transeuntis per lapideum canalem, in quo est non fructificet, eo quòd lapideus sit, tamen prodest areolis ad quas transit. Lib. 3. contra Creconium cap. 8. comparat malum ministrum agricolæ, cujus malicia non obest fructibus ab agro ferendis. Et lib. 3. de Baptismo contra Donatistas cap. 10. assimilat gratiam Sacramenti lumini solis super locum immundum. Atque hinc fit finis hujus controversiæ, quam fortassis plenius discussimus ac festinus quispiam lector desideret. Propero ad alia magis intricata, inter quæ primo loco occurrit intentio ministri.

44. Est autem intentio actus liber voluntatis ad aliquid agendum, distinguiturque ab attentione, quæ est actus intellectus considerantis ea, quæ homo agit. Porro intentionem ministri esse necessariam ad valorem Sacramentorum negant hæretici nostri temporis. Lutherus lib. de Captivitate Babylonica cap. de Baptismo sic ait: Non dubitem si quis in nomine Domini suscipiat, etiamsi impius minister non det in nomine Domini, verè baptizatum esse in nomine Domini, non enim in conferentis tantum, sed etiam in susipientis fide vel usu sita est virtus Baptismi. Et art. 12. inter damnatos à Leone X. Si Sacerdos (inquit) non serid, sed iocè absolvat, si tamen credat se esse absolutum, verisimè est absolutus.

Intentionem Ministri esse necessariam ad valorem Sacramentorum negat Lutherus.

Cui consonat Calvinus.

His consonat Calvinus in Antidoto Concil. Trident. sess. 7. can. 11. ubi sic ait: Quod enim de consecrandi intentione garrunt, à sophistis nullà ratione probabili sunt productum. Et infra: Ego verò sacrosanctæ institutioni Christi tantum desero, ut si Epicureus quispiam intus totam actionem subsamans, mihi cenam hanc Christi mandato, & secundum regulam ab eo datam, ritus legitimo admistraret, non dubitem panem & calicem illius manu porrectum, vera mihi esse Corporis & Sanguinis Christi pignora. Contra hos hæreticos & eorum assecclas tenenda est ut fide certa

CONCLUSIO III.

Ad valorem Sacramentorum requiritur in ministro intentio saltem faciendi quod facit Ecclesia.

Est definita in Concil. Florent. in decreto Unionis ab Eugenio IV. post ultimam sess. sub hac forma verborum: Hac omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materiâ, verbis tanquam formâ, & personâ ministris conferentis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia: quorû si aliquid desit non perficitur Sacramentum. Et in Concilio Trident. sess. 7. can. 11. qui talis est: Si quis dixerit, in ministris dum Sacramenta conferunt non requiri intentionem, saltem faciendi quod facit Ecclesia, anathema sit. Idem docet sess. 14. c. 6. ibi: Atque ideo non debet penitens ad eò sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiamsi nulla illi ad sit contritio, ut Sacerdoti animus serid agendi & vere absolvendi desit, putet tamen se propter suam solam fidem verè & coram Deo esse absolutum.

45. Conclusio est definita in Concilio Florent.

Et Tridentino.

Ratio à priori est voluntas Christi, qui voluit administrationem Sacramentorum esse actionem humanam, ad quam necessaria est intentio. Ita docet Scotus 4. dist. 6. q. 5. ubi n. 2. duplicem insinuat intentionem ministri, ibi: Dico ergo distinguendo de intentione quantum ad obiectum, respectu cuius dicitur intentio, quod minister potest dici intendere vel actum illum quem exercet, vel finem propter quem talis actus est exercendus. Et addit: Secundo magis propriè accipitur intentio, quia magis respicit finem propter quem intenditur.

Ratio à priori est voluntas Christi, ex Scoto.

Qui distinguit duplicem intentionem.

Hoc prænotato n. 3. Respondet ad questionem his verbis: Dico ergo, quod oportet ministrum habere intentionem primo modo, scilicet respectu actus, quem exercet: Cuius (inquit) ratio est: quia intentio requiritur in quocumque homine agente aliquid non fortuito, vel exercente aliquem actum humanum, propriè loquendo de actibus humanis, qui scilicet causantur per intellectum & voluntatem ab homine. Ille autem actus, quem minister debet exercere, debet esse humanus in eo, & non casualis vel fortuitus: est enim actus, ad quem Deus obligavit ministrum ex parte sui & susipientem ex parte sua, actus autem ad quem homo obligatur debet esse humanus, non casualis vel fortuitus, quia super fortuita non cadit obligatio: ipsa etiam obligatio est, ut homo intendat illud ad quod obligatur.

46.

Ita

Ita Doctor de intentione primo modo, quam nemo Catholicorum facile negaverit, imò neque hæreticorum; quippe stat cum joco & irrisione Sacramenti etiam exteriore. Progrediamur ad intentionem secundo modo, in qua reperiemus majorem contradictionem & difficultatem.

Pro hac notat Scotus supra, quòd finis, propter quem actus est exercendus, sit duplex: *Principalis* (inquit) & *remotus*, utpote quod baptizatus (loquitur de Baptismo) fiat filius regni, qualis fieri non potest, si non habeat gratiam, per quam est dignus vitâ. Alius est proximus & minus principalis, ut scilicet baptizatus fiat Christianus, sive membrum Ecclesie militantis; & utrumque finem potest aliquis intendere in universali vel particulari. Quod recentiores sic explicant, ut alia sit intentio gratiæ sive effectûs Sacramenti, alia ipsius Sacramenti.

Si ergo quaeratur à me, quæ intentio requiratur? Respondeo verbis Doctoris Subtilis supra n. 4. & Dico, quòd intentio finis ultimi nullo modo requiritur in baptizante; quia paganus nullo modo intendit ordinare istum, quem baptizat ad vitam æternam: requiritur tamen intentio finis proximi; & hoc vel in particulari, vel in generali: in particulari, ut si intendat istum intrare legem Christianorum servandam: in generali, si intendat facere circa istum, quod Christiani solent facere circa suos.

Pergit Doctor: Ratio autem quare requiritur ista intentio respectu finis proximi, & non respectu finis ultimi, est congrua: quia scilicet Deus voluit istum actum exercitum à ministro esse humanum in eo, & non tantum ut est talis actus in natura (quia in hoc non distingueretur à quacumque alia balneatione, cum alijs verbis) sed in quantum est actus alicuius ut ministri exercentis signum Dei: habens autem aliquem actum humanum intendit finem illius actûs, ut est sibi actus humanus: ergo minister intendit finem proximum istius actûs, ut est sibi impositus: sed finis ille ultimus, scilicet ordinare istum ad vitam æternam, non est finis huius, ut est actus humanus, ad quem finem oportet actum istum ordinare ut sit sibi humanus.

Probat à simili n. 5. Si quis (inquit) legislator institueret in sua politia, tactum manus esse signum practicum amicitie, non intendet quòd utentes illo signo præcisè haberent actum humanum circa istud in quantum est tale quid materialiter; sed in quantum est tale signum institutum. Et si disposisset omne tale signum facere servari; non faceret hoc servari, nisi homo exerceret actum istum, ubi est institutus ad talem finem. Ex his liquido constat, quid sit, juxta mentem Doctoris Subtilis, velle facere quod facit Ecclesia. Pro quo sit

CONCLUSIO IV.

Intentio faciendi quod facit Ecclesia, non est voluntas solùm faciendi seridò actum illum externum, sed est intentio efficiendi verum Sacramentum, sive utendi verbis illis & rebus secundum institutionem Christi, hoc est, eo modo, quo Ecclesia sive universalis, sive particularis, aut etiam parochus, aut alia persona validè conficiens Sacramentum, illis utitur.

Est communis contra nonnullos Doctores Catholicos, qui videntur docere ad valorem Sacramenti sufficere voluntatem faciendi simpliciter actum externum quem facit Ecclesia, etsi cum animo merè interno non conficiendi Sacramentum.

Hanc opinionem post Concil. Florent. & Trident. novissimè defendit multis pro ea adductis argumentis Joannes Marius Scribonius Gallus in Pantalithia seu Summa Theologiæ disp. 1. de Sacramentis in genere q. 7. non autem q. 6. (quam citat Card. Lugo disp. 8. n. 14.) quippe ibi impugnat sententiam hæreticorum, & solvit argumenta Alphonsi Salmeronis è Societate Jesu, quibus lib. 1. disputationum in Epistolâ Pauli 1. parte disp. 2. probat privatam intentionem ministri, qui aut nihil credit eorum quæ facit, aut derisoridè facit, aut contrariam habet intentionem non conferendi Sacramenta aut eorum effectus, etiamsi Sacramentum in forma Ecclesiæ confecta administrat, quibus (inquam) probat hanc intentionem non vitare Sacramentum.

Notat quoque Dicastillo disp. 3. n. 46. Lugonem immeritò taxare Scribonium, quòd jam abolitum & sepultum sententiam conatus fuerit excitare; nam video (inquit) non antiquos tantum, sed recentiores etiam in illam inclinare, illamque ut probabilem & piam, aut etiam veram, sequi. Citat autem Sylvestrum, Catha-

Finis, propter quem actus est exercendus, secundum Scotum, alius principalis est, alius remotus.

47. Requiritur ad valorem Sacramenti intentio finis principalis seu proximi.

Ratio congruentius illius ex Scoto.

48.

49. Conclusio est communis.

Quantum ad men post Trid. opponat Joannes Marius Scribonius

Non tamen loco à Lugone citato

50. Notat Dicastillo Lugonem immeritò taxare Scribonium